روزنامه شرق

شهادت امام زین‌العابدین(ع) را تسلیت عرض می‌کنیم

سه‌شنبه ۱۱ شهریور ۱۳۹۹ • ۱۲ محرم ۱۴۴۲ • ۱ سپتامبر ۲۰۲۰

سال هجدهم • شماره ۳۸۰۵ • ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان

از سوی رئیس‌دفتر فرماندهی معظم کل قوا

ابلاغ سلام مقام معظم رهبری به کارکنان پدافند هوایی

پایگاه اطلاع‌رسانی ارتش: رئیس‌دفتر فرماندهی معظم کل قوا، در تماس تلفنی با امیر سرتیپ علیرضا صباحی‌فرد، سلام و قدردانی حضرت آیت‌الله‌العظمی امام خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی و فرماندهی کل قوا (مدظله‌العالی)...

صفحه ۲

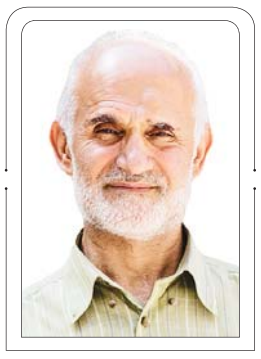

مصطفی معین در گفت‌وگو با «شرق» بررسی می‌کند

سرپوش کرونا بر مطالبات جامعه

گروه جامعه: هم پزشک است و هم سیاست‌مدار؛ وزیر محبوب علوم که در دوران اصلاحات به دلیل حادثه کوی دانشگاه استعفا داد، در روزهای دلسردی مردم نتوانست در مصاف با احمدی‌نژاد در انتخابات ریاست‌جمهوری به پیروزی دست پیدا کند...

صفحه ۹

متهم VIP

یک مؤسسه مالی با جعل سند، مال غیر را به نام خود در بورس عرضه کرد

شرق: یکی از مؤسسات مالی اعتباری در اقدامی عجیب با جعل امضای افراد و طرف‌های قرارداد خود، اقدام به فروش مال غیر کرده و عجیب‌تر آنکه این اموال غیر را با حساب‌سازی توانسته به‌عنوان شرکت زیرمجموعه خود در فرابورس عرضه کند.

این مؤسسه با داشتن چند صد شعبه در کشور سال‌هاست به‌عنوان یک مؤسسه مالی فعالیت می‌کند و امروز پرونده‌های باز و منتهی به حکم کیفری برای تعدادی از افراد این مؤسسه دارد.

یکی از مهم‌ترین تخلفات این مؤسسه جعل امضای افراد و اعضای هیئت‌مدیره شرکت‌های زیرمجموعه برای مقاصد مختلف بوده است. در یکی از شکایت‌هایی که از مؤسسه انجام شده، ۱۳ فقره جعل امضا و جعل اثر انگشت از سوی هیئت‌مدیره مؤسسه انجام شده است که از سوی هیئت کارشناسی خط و امضای کانون کارشناسان رسمی دادگستری تأیید شده و از آن جعل‌ها استفاده شده است.جعل امضا و سند و حساب‌سازی‌های انجام‌شده با هدف تغییر ساختار هیئت‌مدیره و تصاحب سهام آنها انجام شده است. نکته تأمل‌برانگیز دیگر آنکه اسناد جعلی بدون سربرگ رسمی شرکت‌های زیرمجموعه مؤسسه اغلب با اوراق دست‌نویس و با امضاهای جعلی به تأیید سازمان ثبت شرکت‌ها رسیده و در روزنامه رسمی چاپ شده است.

مشروح گزارش را در صفحه ۵ بخوانید

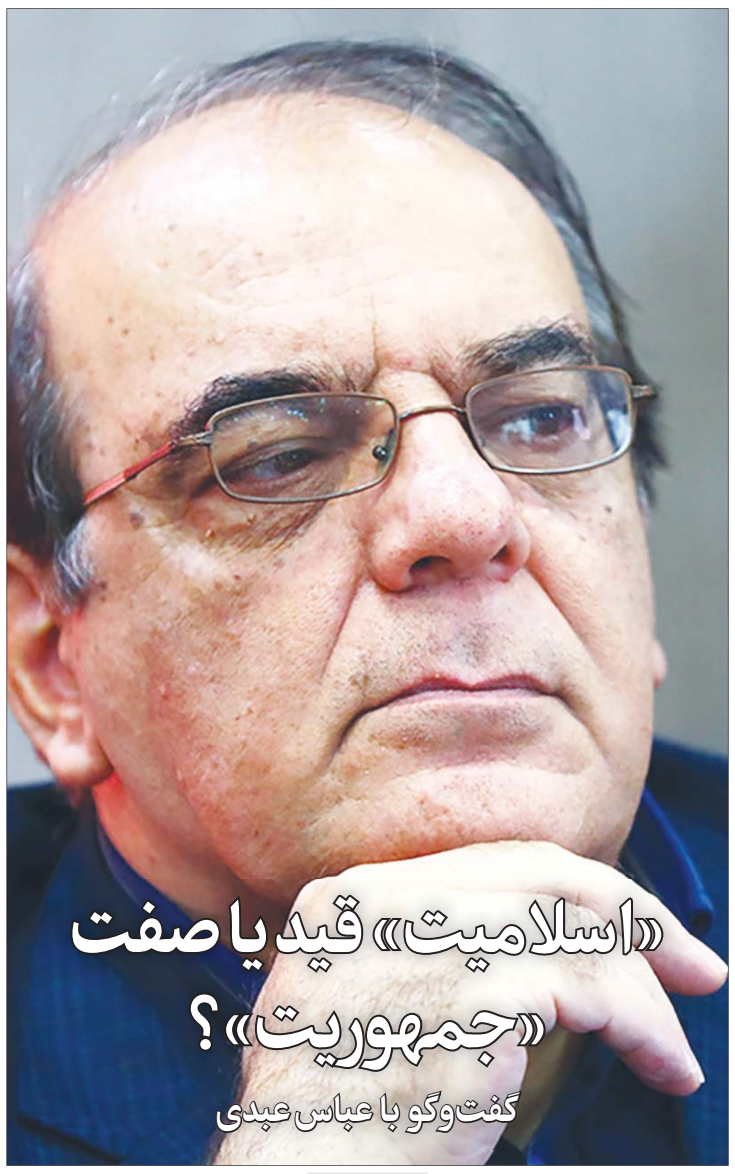

«اسلامیت» قید یا صفت «جمهوریت»؟

گفت‌وگو با عباس عبدی

عکس: محمود عارفی، جماران

صفحه ۳

حسین دهقان خود را برای انتخابات ۱۴۰۰ آماده می‌کند

عزم سردار برای فتح پاستور

شرق پیگیری می‌کند فرصت‌های از دست رفته و فرصت‌های پیش‌رو

صفحه ۲

تیترها

چرا کارگزاران از لاریجانی عبور می‌کند؟

صفحه ۳

اقدام بانک صادرات در ارائه تسهیلات به کادر درمان

صفحه ۵

خرده‌روایت‌های جنجالی از مبارزه در قفس!

صفحه ۱۱

مسعود مهرابی درگذشت

صفحه آخر

در نکوداشت سیا ارمجانی خالق چیدمان‌های شاعرانه!

علیرضا سمیع‌آذر

صفحه ۷

هیچ فیلمی بی‌ایراد نیست

گفت‌وگو با اکتای براهنی

صفحه ۶

سرمقاله

کرونای انتخابات آمریکا

احمد عظیمی‌بلوریان . استاد پیشین مریلند

هم‌زمانی انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا با ظهور و واگیری ویروس کرونا شرایط بی‌مانندی را در تاریخ جهان به وجود آورده است که گفت‌وگو درباره آن می‌تواند برای مدنیت انسان بسیار آموزنده باشد. بی‌مانندی شرایط جهانی در مقطع کنونی دربرگیرنده دگرگونی‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی از یک سو و به‌هم‌ریختن محاسبات در همه این زمینه‌ها از سوی دیگر است. رویدادهای اشاره‌شده در مجموع نشان‌دهنده ناتوانی بشر در پیش‌بینی در همه این زمینه‌هاست. با وجود اینکه برخی از کارشناسان و دانشمندان احتمال درگیری‌های جهانی شبیه به کرونا را مطرح کرده بودند، اما در مجموع ما شاهد خطاهای برخورد با مشکلات و برنامه‌ریزی برای حل آنها در سراسر جهان ازجمله ایالات متحده آمریکا و ایران بوده‌ایم. از دید تاریخی، ایالات متحده آمریکا شاید نخستین نظام جمهوری در جهان باشد که از پیچیدگی رویدادهای اشاره‌شده بیشترین صدمه را دیده است.

اجازه بدهید گفت‌وگو در زمینه‌های اشاره‌شده را از انتخابات آمریکا آغاز کنیم که در آن دو حزب نسبتا انحصاری دموکرات و جمهوری‌خواه سرنوشت جامعه آمریکا (یا بهتر است گفته شود ایالات متحده آمریکا) را در چنگال خود دارند. از این دو حزب انتظار می‌رفت که همه باورهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مردمان مختلط ایالات متحده را با کمک یکدیگر به گونه‌ای نمایندگی و مدیریت کنند که مردم آمریکا -از بومیان و مهاجران اولیه اروپایی و آفریقایی تا مهاجران جدیدتر- همه از آن بهره گرفته و به یک زندگی و همزیستی دلخواه و همراه با آرامش دست یابند. این دسترسی به زندگی مطلوب برای طبقات اجتماعی و نژادهای ساکن آمریکا نه‌تنها با گذشت چندصد سال از تاریخ تشکیل ایالات متحده تأمین نشده، بلکه زمینه رسوایی زمامداران کنونی آمریکا را فراهم کرده و موجب روشدن اختلافات نژادی و ناهمزیستی مردمان آمریکا شده است. دو حزب حاکم که باید مکمل یکدیگر در اداره جامعه و تأمین خواسته‌های مردم باشند و مانند دو چرخ از یک گاری بار اقتصادی، سیاسی و اجتماعی مردم آمریکا را به جلو ببرند، مانند سگ و گربه به جان هم افتاده و یکدیگر را تکه و پاره می‌کنند. حزب جمهوری‌خواه خود را موظف به حمایت از ثروتمندترین اما کوچک‌ترین قشر اجتماعی آمریکا می‌داند و خواسته‌های اکثریت مردم آمریکا را نه‌تنها به هیچ می‌گیرد بلکه با آن با شدیدترین لحن برخورد می‌کند. به عبارت دیگر، شکاف بروزکرده در جامعه آمریکا به وضوح در بالاترین سطح حکومت دیده می‌شود. درحالی‌که مفهوم اصلی حکومت یکپارچه‌کردن جامعه است نه تکه‌پاره‌کردن آن. هماهنگی میان دو حزب، چه در کنگره آمریکا و چه در استراتژی‌های مردم‌داری اصلا وجود ندارد. به جای دست به هم دادن دو حزب در اداره جامعه آمریکا، این دو جریان کلا از یکدیگر قهرند و هیچ فرصتی را برای کوبیدن یکدیگر از دست نمی‌دهند.بنا بر رسوم انتخابات آمریکا، رئیس‌جمهور کنونی آن یعنی دونالد ترامپ شدیدا تمایل به انتخاب‌شدن دوباره دارد. انتخاب برای بار دوم بر پایه قانون صورت می‌گیرد. جو بایدن، نامزد دموکرات‌ها نیز پس از طی مراحل قانونی به نامزدی نهایی حزب دموکرات برای تصدی پست ریاست‌جمهوری برگزیده شده است. رفتار و کردار این دو بر مبنای دو مدل مدیریتی کاملا متضاد است که روبه‌روی یکدیگر قرار گرفته‌اند. روحیه ترامپ بر پایه یک مدل امپراتوری شکل گرفته است. با وجود شکست‌های مکرر ایالات متحده در زمینه‌های اقتصادی و سیاسی، ترامپ هنوز خود را رهبر جهان می‌داند. همه معاهده‌های همکاری بین‌المللی را که بر مبنای بده‌بستان تنظیم شده در هم ریخته و به شعار انتخاباتی قبلی خود «آمریکا بالاتر از همه» شدیدا پایبند است. از سوی دیگر، بایدن با برگزیدن کاملا هریس به معاونت رئیس‌جمهور دست به اقدامی بی‌سابقه در تاریخ انتخابات آمریکا زده است. انتخاب هریس مانند پرتاب یک تیر با دو نشان بی‌سابقه است که در صورت موفقیت، کل ساختار سیاسی آمریکا در آینده را دگرگون خواهد کرد. نخست اینکه در صورت پیروزی دموکرات‌ها در انتخابات، هریس نخستین زنی خواهد بود که در تاریخ سیاسی آمریکا به عنوان معاون رئیس‌جمهور برگزیده می‌شود. این یک پدیده بی‌سابقه در جامعه آمریکا خواهد بود. دوم اینکه هریس پس از اوباما دومین کسی است که در ۱۰ سال گذشته از تبار غیراروپایی به کاخ سفید راه می‌یابد.

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

جنگ برای گاز طبیعی؟

محمود خاقانی
کارشناس بین‌المللی انرژی

برنامه‌ریزی‌ها و سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های چندملیتی نفت و گاز حاکی از آن بود که در سال جاری میلادی (۲۰۲۰) حفاری‌های اکتشافی در آب‌های قبرس و لبنان در شرق مدیترانه دربرگیرنده خبرهای خوبی خواهد بود اما شیوع و همه‌گیرشدن ویروس کرونا موجب شد که شرکت‌های بزرگ نفتی و گازی برنامه‌های کاهش هزینه باتوجه به کاهش بهای نفت و گاز در بازارهای بین‌المللی به‌دلیل کاهش تقاضا برای مصرف را مد نظر قرار بدهند و فعالیت‌های اکتشافی و مطالعات میزان حجم گاز موجود در مخازن و اقتصاد تولید و صادرات گاز طبیعی را متوقف کنند.

در ماه آوریل ۲۰۲۰ شرکت فرانسوی توتال که با مشارکت شرکت ایتالیایی Eni و شرکت روسی Novatek چاه اکتشافی Byblos-1 در بلوک ۴ را که اولین عملیات اکتشافی در آب‌های لبنان محسوب می‌شد، حفاری و اعلام کردند که چاه مذکور خشک بوده است. مشارکت‌کنندگان یادشده اظهار امیدواری کرده‌اند که شاید در حفاری اکتشافی چاه دوم در بلوک ۹ که برای حفاری در سال جاری میلادی (۲۰۲۰) برنامه‌ریزی شده است، شانسی داشته باشند. پترولیوم اکونومیست در ماه می ۲۰۲۰ گزارش کرد که خبر منفی مرتبط با چاه خشک در آب‌های لبنان به‌طورکلی پیام ناامیدکننده‌ای برای تمامی شرق مدیترانه بود.

امید قبرسی‌ها؟

پس از حفاری‌های اکتشافی مقدماتی شرکت آمریکایی اگزون موبیل برای بررسی میزان ذخیره و اقتصادی‌بودن برای حفاری بعدی چاه به‌اصطلاح مرحله Appraisal در بلوک ۱۰ چاه اکتشافی Glaucus (پیش‌بینی شده بود که بین ۵ تا ۸ تریلیون فوت مکعب -۱۴۱ تا ۲۲۶ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی داشته باشد) را فعلا به حالت تعلیق درآورده تا ببیند وضع بازار گاز طبیعی در سال ۲۰۲۱ چگونه خواهد بود. براساس گزارش پترولیوم اکونومیست شرکت فرانسوی توتال و شرکت ایتالیایی Eni برنامه‌ای را که برای حفاری شش چاه داشتند، به حال تعلیق درآورده‌اند که دربرگیرنده مطالعات ذخیره‌سنجی و اقتصادی‌بودن چاه گاز طبیعی کشف‌شده به نام Calypso در بلوک ۶ (تخمین زده می‌شود بین ۳ تا ۵ تریلیون فوت مکعب - حدود ۸۵ تا ۲۲۷ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی درجا داشته باشد) نیز خواهد بود.

مشکلات اسرائیل؟

در همین حال شرکت آمریکایی نوبل انرژی Noble Energy با مشارکت شرکت انگلیسی - هلندی شل و شرکت حفاری اسرائیلی Delek Drilling ناگزیر شده‌اند به دلایل اقتصادی در برنامه‌هایشان به‌منظور رساندن گاز کشف‌شده در میدان Aphrodite در بلوک ۱۲ که در سال ۲۰۱۱ کشف شده بود، به کارخانه تبدیل گاز طبیعی به گاز طبیعی مایع LNG در مصر در سال ۲۰۲۵ میلادی تجدیدنظر کنند.

دورنمای تولید و صادرات گاز مدیترانه خوب نیست

پترولیوم اکونومیست به نقل از یک کارشناس انرژی قبرسی به نام چارلز النیاس گزارش کرده که قبرس آرزو داشت بتواند در بازار بین‌المللی گاز به‌صورت یک صادرکننده گاز طبیعی بازیگر فعالی باشد اما باید این واقعیت را بپذیرد که دورنمای توسعه و صادرات میادین گاز طبیعی در دریای مدیترانه درحال‌حاضر و آینده‌ای که بتوان پیش‌بینی کرد، تیره و تار به نظر می‌رسد.

قیمت جهانی گاز طبیعی تعیین‌کننده است؟

به‌دلیل کاهش مصرف انرژی در جهان ناشی از همه‌گیرشدن ویروس کرونا پترولیوم اکونومیست گزارش کرده که مصر درحال‌حاضر برای بازاریابی و فروش گاز طبیعی مایع LNG با مشکلات متعددی دست به گریبان است. مصر حتی با قیمت پنج دلار برای هر میلیون بی‌تی‌یو ($5/mn Btu) که به خریداران بالقوه پیشنهاد می‌دهد، نمی‌تواند خوب بفروشد. کارشناسان انرژی معتقدند چنانچه وضع به همین منوال ادامه پیدا کند، باید این احتمال را داد که در اروپا و انگلیس قیمت گاز طبیعی کاهش بیشتری داشته باشد که در آن صورت دورنمای تولید و صادرات گاز طبیعی مدیترانه ممکن است تیره و تارتر شود.

برخی هنوز امیدوار هستند؟

به گزارش پترولیوم اکونومیست در ماه آوریل ۲۰۲۰ یک مشارکت یونانی - ایتالیایی فهرست اسامی پیمانکاران منتخب و بالقوه را نهایی کرد تا بخشی از طرح خط لوله گاز شرق مدیترانه برای صادرات گاز طبیعی از اسرائیل به قبرس و از قبرس به اروپا به ارزش شش میلیارد دلار را اجرائی کند اما کارشناسان انرژی معتقدند که اجرائی‌شدن این طرح با توجه به شرایط فعلی بازار بین‌المللی انرژی و نیز تحولات نظامی و سیاسی در شرق دریای مدیترانه مورد سؤال قرار دارد. علاوه بر مسائل مرتبط با قیمت گاز طبیعی در بازار و شاخه‌وشانه کشیدن یونان و ترکیه در برابر یکدیگر باوجود اینکه اسرائیل توانسته است به مقادیر قابل‌توجهی گاز طبیعی در آب‌های عمیق دریای مدیترانه دسترسی پیدا کرده و تولید کند.

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

اقتصاد امروز و ضرورت بازگشت به قانون اساسی

ناصر ذاکری
کارشناس اقتصادی

هم‌زمانی پرمعنی دو مناسبت روز بانکداری اسلامی و هفته تعاون در شهریورماه بهانه‌ای است که یک بار دیگر مروری بر جایگاه صنعت بانکداری و بخش تعاونی در اقتصاد ملی و تعامل این دو داشته باشیم.

اصل ۴۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران حقی بسیار ویژه و درخورتأمل را برای شهروندان به رسمیت شناخته است: «تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قراردادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر...». به‌طوری‌که ملاحظه می‌شود، تدوین‌کنندگان قانون اساسی صرف رسیدن به رونق و وجود فرصت اشتغال برای همه جویندگان کار را مدنظر نداشته‌اند. بنا نبود تنها فرصت موجود برای عموم شهروندان این باشد که اگر بخت یارشان بود، به استخدام فردی دیگر درآیند و از این بابت سپاسگزار مسئولان کشور باشند. از نظر آنان، جامعه باید در مسیری حرکت می‌کرد که افراد حتی اگر سرمایه و نقدینگی در اختیار ندارند، بتوانند با حمایت نهادهای مالی کشور سرمایه لازم را برای شروع فعالیت‌های مولد اقتصادی تأمین کنند و به‌صرف نداشتن منابع مالی ناگزیر از به استخدام غیر درآمدن نشوند. این به آن معنی است که نظام بانکی کشور باید رسالت خود را گردآوری منابع نقدی و تأمین نقدینگی برای بنگاه‌ها و کسب‌وکارهای کوچک قرار دهد. همچنین اشاره به «شکل تعاونی» در متن قانون اساسی طبعا با عنایت به ظرفیت این نوع تشکل‌ها برای گسترش همکاری بین مردم و نظارت و مدیریت بهتر و تضمین بازگشت سرمایه نقدی بوده است.اما در چند دهه گذشته اقتصاد کشور در مسیری بسیار متفاوت با منویات تدوین‌کنندگان قانون اساسی پیش رفت. بخش تعاونی هرچند گسترش کمّی یافت، اما هرگز نتوانست متولیان امر را به توانایی ذاتی خود باورمند کند. در نتیجه این بخش نتوانست به‌عنوان برگ برنده در میدان اقتصاد کشور سهمی در تحقق هدف اشتغال کامل عهده‌دار شود. نظام بانکی نیز با وجود رشد کمّی خیره‌کننده و شکل‌گیری بانک‌های خصوصی و افزایش تعداد شعب در سطح کشور، نتوانست کمک چندانی به تأمین مالی بنگاه‌های اقتصادی کوچک کند. درواقع با گسترش تجارت پول در کشور و افزایش خسارت‌بار حجم نقدینگی، بانک‌ها با مشتریان «خاص» خود که با استفاده از روابط و لابی قدرتمند خود، وام‌های کلان از بانک‌ها گرفته و به خرید عمده املاک و مستغلات می‌پرداختند، از در رقابت درآمدند و خود نیز سرمایه‌گذاری سفته‌بازانه در این حوزه را شروع کردند.نتیجه تداوم این حرکت غلط، شکل‌گیری محدودیت‌های جدی پیش‌روی بنگاه‌های کوچک و فراهم‌آمدن فضای غیررقابتی برای خواص و نورچشمی‌ها بود که با کمترین دردسر در حوزه فعالیت خود مدعی عنوان «سلطان» شوند. افزایش حوزه اقتدار این سلطان‌ها در صنایع مختلف هرچند کمکی به رشد و رونق اقتصاد و خروج کشور از تله وابستگی و فقر نکرد، اما بیشترین کمک را به تشدید نابرابری و گسترش ابعاد فقر کرد. پیدایش طبقه مولتی‌میلیاردرها، ظهور پدیده باستی‌هیلز و راه‌افتادن کسب‌وکارهای شگفت برای تأمین نیازهای مصرفی صاحبان ثروت‌های افسانه‌ای همه و همه آثار این بی‌توجهی عامدانه به روح اصل ۴۳ قانون اساسی بود.اینک در سایه این بی‌توجهی که چند دهه به طول انجامیده، شکاف طبقاتی عظیم در جامعه رخ نموده است. درصد خانوارهای زیر خط فقر به سرعت در حال افزایش است، جامعه مستأجران و به‌اصطلاح خوش‌نشین‌ها نیز با سرعت گسترش می‌یابد، زیرا بسیاری از خانوارهای کم‌درآمد جامعه دیگر آرزوی خانه‌دارشدن را از سر بیرون کرده‌اند. در شرایطی که قانون اساسی حتی کارفرمای بزرگ شدن دولت را هم برنمی‌تابد، اینک آرزوی بسیاری از شهروندان جامعه این است که فرزندشان با کمترین دردسر افتخار استخدام در دستگاه عریض و طویل یکی از کارفرماهای بزرگ یا همان سلطان‌های تازه به‌دوران‌رسیده را پیدا کند.بی‌تردید دشواری‌های اقتصادی جامعه امروز ایران متأثر از عوامل متنوعی است که در رأس آنها می‌توان از تحریم‌های ظالمانه، سوءتدبیر، گسترش مناسبات رانتی، فساد اداری و... یاد کرد. اما هرگز نباید بی‌توجهی به روح اصول اقتصادی قانون اساسی را که قدرت تأثیرگذاری سایر عوامل را بیشتر کرده و با گسترش فقر و نابرابری، جامعه را با بحران‌های ریز و درشت اجتماعی روبه‌رو کرده است، از قلم بیندازیم.

بازگشت به آرمان‌های اقتصادی قانون اساسی و تلاش برای زدودن آثار پلید نابرابری از چهره جامعه امروز ایران اولین قدم در مسیر اصلاح مناسبات اقتصادی خواهد بود، جامعه‌ای که در آن به روایت اصل ۴۳ برنامه اقتصادی‌اش باید به‌گونه‌ای تنظیم شود که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و اجتماعی و شرکت فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار را داشته باشد.

حرف اول

چرا وضع بهتر نمی‌شود؟

حسین حقگو . کارشناس اقتصادی

درحالی‌که کمتر از یک سال به پایان عمر دولت دوازدهم باقی مانده است، آقای رئیس‌جمهور از تدوین «نقشه راه اقتصادی کشور» برای سال هشتم فعالیت دولت خبر داد. دکتر روحانی اعلام کرد که رونمایی از این سند راهبردی در «هفته دولت» انجام می‌شود و وعده داد که «با اجرای آن حوزه‌های مختلف اقتصادی برای رونق تولید، هم‌افزا خواهند شد» و تصریح کرد: دولت با تدوین این نقشه راه و هدف‌گذاری دقیق، برای یک سال پیش‌رو به دنبال ایجاد انسجام و حرکتی نظام‌مند و یکپارچه‌سازی منابع مالی همه دستگاه‌ها در کنار مشارکت حداکثری مردم است تا علاوه بر ایجاد آرامش و ثبات، مسیر توسعه و پیشرفت کشور را هموارتر کند.دولت دوازدهم که فعالیت خود را با تحولات مثبت ناشی از امضای توافق برجام آغاز کرده بود، در همان اوان دستاوردهای ارزشمندی کسب کرد. رشد اقتصادی ۳/۷درصدی و تورم تک‌رقمی (۹/۶درصدی) در سال ۹۶ و نیز رفت‌وآمد هیئت‌های اقتصادی از کشورهای مختلف و...امید و افق روشنی بود که متأسفانه با روی‌کارآمدن دونالد ترامپ و خروج او از برجام به‌سرعت رنگ باخت. پس از آن سیر نزولی اقتصاد کشور آغاز شد و متأسفانه تاکنون نیز با رشدهای پایین (منفی ۵/۴ و منفی ۶/۵ درصد) و تورم‌های بالا (۳۱/۲ و ۴۱/۲ درصد) در سال‌های ۹۷ و ۹۸ تداوم یافته است.متأسفانه غفلت از انجام اصلاحات اقتصادی در فضای مناسب ایجادشده پس از برجام و موکول‌کردن این اصلاحات ضروری به آینده، عامل اساسی وخامت اوضاع اقتصادی با شدت‌گیری تحریم‌ها و پس از آن بیماری کرونا بود؛ ضرورت اینکه بودجه دولت متعادل و اصلاحات اساسی در نظام بودجه‌ریزی انجام شود، نظام بانکی اصلاح و دوگانگی نرخ ارز برطرف شود، نظام تعرفه‌ای متوازن و آزادسازی اقتصادی و ایجاد فضای رقابتی و غیرانحصاری با حضور بخش خصوصی واقعی فراهم شود و... .اکنون اما دولت چنان‌که رئیس‌جمهور عنوان کرده است قصد دارد کاری کارستان کند و «نقشه راه اقتصادی کشور» را تدوین کند.سؤال مهم اما این است که آیا اصولا نظام قانونی کشور کم از این‌گونه برنامه‌ها و نقشه‌های راه و... دارد؟! برنامه ششم توسعه، منشور اقتصاد مقاومتی، قانون بهبود فضای کسب‌وکار، قانون حمایت از تولید و... فقط چند نمونه از این متون قانونی است که باید بر اساس آنها مسائل اقتصادی کشور تاکنون حل‌وفصل و حرکت در جهت بهبودی اقتصادی، نظام‌مند شده باشد.

ادامه در صفحه ۲